

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
GUIDELINE FOR DEVELOPMENT OF SCHOOL AS LEARNING
COMMUNITY UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE SURIN.

¹ไกรศักดิ์ สุรพงษ์พิพัฒนะ, ²วสันต์ชัย กากแก้ว และ ³ศุภธนภุช ยอดสละ
¹Kraisak Surapongpiwattana, ²Vasanchai Kakkaew and ³Suphatanakris Yordsala

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ประเทศไทย
Surindra Rajabhat University, Thailand.

¹kirsakdisurphngsphiwathna@gmail.com

Received : May 1, 2022; Revised : May 28, 2022; Accepted : June 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 346 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 2) ด้านการศึกษาชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 3) ด้านวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 4) ด้านระบบชี้แนะและระบบ

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ที่เลี้ยง ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง และ 6) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to : study the guidelines for Development of School as Learning Community under the Secondary Educational Service Area Office Surin. The sample of this research, selected by Stratified Random Sampling technique, consisted of 346 people : principal and teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Surin. And connoisseurship of 10 experts. The research instrument used for collecting data was a dual-response format questionnaire and connoisseurship documents. The data were analyzed using mean, standard deviation, and priority needs index (PNIModified).The research findings are summarized as follows : The guidelines for Development of School as Learning Community under the Secondary Educational Service Area Office Surin. The findings revealed as the followings. 1) Active learning of indicators resulted in 4 indicators 2) Lesson study of indicators resulted in 4 indicators 3) Classroom Action Research of indicators resulted in 4 indicators 4) Coaching and mentoring of indicators resulted in 3 indicators 5) Collaboration and PLC of indicators resulted in 3 indicators and 6) Shared Vision of indicators resulted in 4 indicators.

Keywords: Guideline for Development, School as Learning Community.

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ กล่าวได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเดิมๆ (ตามขนบธรรมเนียมของการศึกษาในปลายศตวรรษที่ 19) ลื่นสุดลง ลอกคราบไปสู่การศึกษาของโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือการปฏิรูปโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นไปตามปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ที่มุ่งเน้นหลักการของคุณภาพ (Quality) กับความเท่าเทียมกัน (Equality) ในเวลาเดียวกัน (ซาโต มานาบุ. 2562 : 12)

แนวคิดโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยว่า ได้นำแนวคิดของ Professor Dr. Manabu Sato ชาวญี่ปุ่นที่ขับเคลื่อนแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของญี่ปุ่นเข้ามาพัฒนาครูตั้งแต่ พ.ศ.2545 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทรประสิทธิ์ เป็นผู้นำแนวคิดมาสู่การปฏิบัติในประเทศไทยทั้งนี้ Sato (2016) กล่าวถึงนิยามของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ว่า เป็นโรงเรียนที่นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ครูเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน อรรถิณ ศิริสัมพันธ์และปณัฐ กิจรุ่งเรือง (2561 : 42)

การพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เริ่มต้นจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งผลของการวิจัยทำให้ทิศทางการพัฒนาสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความโดดเด่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33.2563 : 13)

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยได้มีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 85 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,036 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 346 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จาก 85 โรงเรียน ได้โรงเรียนจำนวน 70 โรงเรียน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสหวิทยาเขต และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วน

ประชากรแต่ละสหวิทยาเขต และและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จำนวน 10 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง 3) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก 4) การศึกษาชั้นเรียน 5) วิจัยในชั้นเรียน 6) การร่วมมือรวมพลังและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเทียบตามเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ในภาพรวมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.54) สภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.36)

2. ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยเรียงลำดับจากค่าดัชนีความต้องการมากไปน้อยคือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ($PNI_{\text{modified}} = 0.356$) 2) ด้านการศึกษาชั้นเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.344$) 3) ด้านวิจัยในชั้นเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.321$) 4) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ($PNI_{\text{modified}} = 0.281$) 5) ด้านการร่วมมือรวมพลังและ

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PNI_{modified} = 0.263) 6) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (PNI_{modified} = 0.201)

3. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก ประกอบด้วย แนวทางย่อย 4 แนวทาง 2) ด้านการศึกษาชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 3) ด้านวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วยแนวทางย่อย 4 แนวทาง 4) ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง 5) ด้านการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง และ 6) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) ที่มีแนวทาง 1) การ ร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและท้าทายความคิด สร้างสรรค์ 2) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก โดยผสมผสานเทคนิคการจัด โครงสร้างของกลุ่มนักเรียน 3) การสร้างความสัมพันธ์แบบเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้ อำนวยความสะดวก 4) การส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และสร้างสิ่งแวดล้อมใน การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การปฏิรูปการศึกษาตามแนวการศึกษาใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ การปฏิรูปการศึกษาภายในชั้นเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควร ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) ที่หลากหลายและทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน โดยพัฒนาให้เกิดทักษะความชำนาญในการ ผสมผสานเทคโนโลยีในปัจจุบัน เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เจริญศิริ (2563 : บทคัดย่อ) การพัฒนารูปแบบโรงเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “AECAD Model” ประสิทธิภาพของรูปแบบ “AECAD Model” เป็นการพัฒนาจากล่างขึ้นบน (จากภายใน) ด้านการออกแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด Active Learning อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับพระมหาจิตติพงษ์ ฉันทโก (พุทธจันทร์) (2562 : ง) ผลการพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดศรี จันท์ คือ ด้านครู ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน

ด้านการศึกษาระดับชั้นเรียน (Lesson study : LS) ที่มีแนวทาง 1) การสร้างหรือการกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูลและการอำนวยความสะดวกในเรื่องการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง 2) การเปิดชั้นเรียนในกิจกรรม Open house (แบบ Symposium) 3) การกำหนดปฏิทินเชิงระบบโรงเรียน 4) การศึกษาระดับชั้นเรียน 5 ชั้นตอน และการสร้างวัฒนธรรมในการรับฟัง การสะท้อนผลเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องมาจากนวัตกรรม Lesson study การศึกษาระดับชั้นเรียน (Lesson study) เป็นแนวคิดใหม่สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่แตกต่างจากบริบทและวัฒนธรรมในชั้นเรียนแบบเดิม การเรียนรู้ในชั้นเรียนในรูปแบบใหม่นี้ ต้องการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูสู่การปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (สุรินทร์) (2563 : 44) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านการศึกษาร่วมกัน (Lesson Study) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มีวิธีการขั้นตอนในการนำไป อย่างชัดเจน ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ซึ่งนวัตกรรมที่สมาชิกเครือข่ายได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อในระดับห้องเรียนเป้าหมายสำคัญของวิธีการสอนของครูเน้นให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับพิรุณ ศิริศักดิ์ (2560 : 1) การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรกลุ่สตรีราชินีบนเป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรโดยมี LS-PLC เข้าไปมีบทบาทเพื่อขับเคลื่อน SLC (School as Learning Community) โดยมีผลลัพธ์ด้านคุณภาพ 3 ระดับ คือ ระดับนักเรียน ระดับครู และระดับโรงเรียน

ด้านวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ที่มีแนวทาง 1) การส่งผลงานการวิจัยเพื่อเข้ารับการศึกษารางวัล 2) การสร้างเครือข่ายการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ และเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียน 3) การกำหนดหัวข้อและการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนจากการเปิดชั้นเรียน 4) การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการทำวิจัยบทเรียน (Conducting a research lesson) ที่มีความหมายลึกซึ้งต่อครูผู้วิจัยบทเรียนที่ได้กระทำต่อผู้เรียนซึ่งเป็นการพัฒนาในวิชาชีพ สะท้อนให้เห็นคุณภาพของการเรียนและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้เรียนที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับภุริทัต ชัยวัฒนกุล (2562 : 42) ได้นำเสนอการสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพลินพัฒนามีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่งมี 2 มีแนวทางในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียนและด้านพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งจะมีการการสังเกตนักเรียนเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา นักเรียนก็จะไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (no child left behind) และระดับโรงเรียน และสอดคล้องกับ วสันต์ ปัญญา (2561 : 29) ในการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีการนำการวิจัยในชั้นเรียนมาเสริมกระบวนการพัฒนาการเปิดชั้นเรียนควบคู่กับระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง

ด้านระบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) มีแนวทาง 1) การสร้างหรือกำหนดระบบช่องทางการติดต่อศึกษานิเทศก์ 2) การสร้างเครือข่ายการรับบริการ นิเทศในรูปแบบ TPS Model และการทบทวนผลการปฏิบัติ (AAR) ภายใต้สถานการณ์ ปัจจุบัน 3) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและสร้างพี่เลี้ยงต้นแบบผ่านการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติ (Work-based Learning) ทั้งนี้เนื่องมาจากการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงเป็นการนำ ทางนำร่อง และผลักดันคุณครูและผู้บริหารเพื่อเข้าสู่การเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบันในมิติชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในช่วงไวรัสโควิด-19 สอดคล้องกับ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ (2564 : 2) การประยุกต์ดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับการนิเทศ แบบออนไลน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2564 ครั้งที่ 1/2564 ที่พบว่าครุมีพัฒนาการของทักษะการสอนแบบออนไลน์ที่ชำนาญมากขึ้น นักเรียนมี พฤติกรรมการเรียนรู้ใน ลักษณะเชิงรุก สมาชิกในวง PLC มีทักษะการสังเกตและการสะท้อน ผลที่เป็นไปตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการเปิดชั้นเรียนแบบออนไลน์ (PLC-LS Online) และสอดคล้องกับ วสันต์ ปัญญา (2561 : 29) ได้นำเสนอการสร้าง โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ที่เกิดขึ้นใน โรงเรียนเมืองกระปี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ด้วยแนวทางการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูผสมผสาน ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่เสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (SLC)

ด้านการร่วมมือรวมพลัง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Collaboration and PLC) ที่มีแนวทาง 1) การสร้างหรือการกำหนดระบบการจัดเก็บ ข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบระบบออนไลน์ 2) การสร้างวัฒนธรรมวิชาชีพ ด้วยกระบวนการสุนทรียสนทนาร่วมกับแนวคิดการเติบโต (Growth mindset) และบทบาท ในวง PLC 3) การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการสนับสนุนด้วยรางวัล SMART TEACHER ในรูปแบบ TPS Model ทั้งนี้เนื่องมาจากการร่วมมือรวมพลัง ช่วยให้ เกิด Transformative Learning ในการพัฒนาสมาชิกในกลุ่มครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC เป็นนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ตรงประเด็น สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (สุรินทร์) (2562 : 47) ได้ดำเนินการนิเทศผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยเริ่ม สร้างโรงเรียนต้นแบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนเอง (Inside-out) สอดคล้อง กับ ศุภธนภษ ยอดสละ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้สะ เต็มศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งรูปแบบชุมชนแห่งการ

เรียนรู้สะเต็มศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้สะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย การบริหารและการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้สะเต็มศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับลัดดา ภูเกียรติ (2564 :3) ระยะที่ 2 การสร้าง SLC ด้วยการใช้ทฤษฎีของการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและการร่วมมือรวมพลังระหว่างสมาชิกของ PLC เกิดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียนในการร่วมกันออกแบบและวางแผนโปรแกรมการเรียนรู้และกิจกรรมตามปรัชญาของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centred) และสอดคล้องกับธนภฤต อึ้งน้อย (2563 : บทคัดย่อ) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาระดับองค์กร ระดับกลุ่ม และระดับบุคคล ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) ที่มีแนวทาง 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) การร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) การสร้างพื้นที่ร่วมพื้นที่ปลอดภัยในชั้นเรียนและการร่วมกันลดวัฒนธรรมอำนาจนิยมทั้งนี้ เนื่องมาจากการวางเป้าหมายร่วมกันทั้งระบบเป็นสิ่งที่จะสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วยโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับสำเร็จ บุญโต (2563 : 10) ที่บริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (สุรินทร์) โดยใช้รูปแบบ TPS Model มีวิสัยทัศน์ร่วมกันชัดเจนในการพัฒนาองค์กรเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ และสอดคล้องกับศนิชา ภาวโน (2562 : บทคัดย่อ) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวตั้งด้านการคิดและการปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนตามการเปลี่ยนแปลงของโลก ลำดับแรกคือ การสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระยะแรกๆ ที่จะต้องตั้งเป้าหมายให้เข้าใจโดยทั้งโรงเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันของทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จาก การขับเคลื่อนของผู้อำนวยการเขตพื้นที่ฯ ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ดำเนินการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) ในการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในทิศทางที่ชัดเจน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ช่วยให้เกิด Transformative Learning ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากในการที่จะไปปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับสามารถนำไปใช้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการ ดังนั้นควรมีการนำแนวทางการพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ไปทดลองใช้ในบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสังกัดฯ อื่น และควรมีการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชาโต มานาบุ. (2562). การปฏิรูปโรงเรียน แนวคิด“ชุมชนแห่งการเรียนรู้”กับการนำ
ทฤษฎีมาปฏิบัติจริง. นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- ชนกฤต อึ้งน้อย. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด
โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาจิตติพงษ์ ฉนทโก. (2562). การพัฒนาความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ของ
โรงเรียนวัดศรีจันทร์ จังหวัดขอนแก่น : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พิรุณ ศิริศักดิ์. (2562). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอิงอัตลักษณ์นักเรียนที่บูรณาการการ
พัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : กรณีศึกษาหลักสูตร
กุลสตรีราชินีปน. กรุงเทพฯ : โรงเรียนกุลสตรีราชินีปน.
- ภูริทัต ชัยวัฒน์กุล. (2562). “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูที่เลี้ยงด้วยกระบวนการพัฒนา
บทเรียนร่วมกันและการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาตามแนวคิดโรงเรียนเพลินพัฒนา
เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้.”วารสารวิชาการ. 22 (3) : 35-45.
- มยุรี เจริญศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อ
เสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่
ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2564). กระบวนการขับเคลื่อน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : PLC.
สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563. จาก <https://cms.20ed.school/uploads/>.

- วสันต์ ปัญญา. (2561). เอกสารคู่มือการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง
โรงเรียนเมืองกระปี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System
หรือ MK-CMS). กระปี่ : โรงเรียนเมืองกระปี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 13
- ศนิชา ภาวโน. (2562). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชน
แห่งการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภธนภุช ยอดสละ. (2560). สภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพตามแนวทางสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับคุณ ภาพการศึกษาของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสุรินทร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33. (2562). แบบรายงานผลการดำเนิน
กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional
Learning Community : PLC) ประจำปีการศึกษา 2562. สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33
- _____. (2563). แบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ประจำปีการศึกษา
2563. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2563). การประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการ
ยกระดับคุณภาพโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning
Community) เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563.
จาก <http://www.innoobec.com>.
- สำเริง บุญโต. (2563). รายงานผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรูปแบบ TPS Model. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน
2564. จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2019/03/>.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2561). การพัฒนาครูมืออาชีพด้วยนวัตกรรม
สร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในภูมิภาคตะวันตก. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.